

हिमाचलविधानसभासत्रम्
- प्रथमदिने जलोपकरणस्य
उपरि तप्तं सदनम्

श्रीमद्भगवद्गीतायां
जीवनस्य सर्वासां
समस्यानां समाधानं
विद्यते- डॉ.
नरेन्द्रकुमारपाण्डेयः

लङ्काकाण्डम्
(एकपञ्चाशत्तमः
सर्गः)
रामरावणयोः युद्धम्

एकादृष्टिः

- हैदराबादनगरस्य पब्लिक-शताब्दीसमारोहं राष्ट्रपतिद्वैपदी सर्वतोमुखविकासे, आवश्यक-केन्द्रीकरणस्य आह्वानं कृतवान्।
- हैदराबाद-विद्यालयस्य सम्बोधयन्ती छात्राणां जीवनाय च कौशलशिक्षणे च आवश्यकतायाः
- विपक्षदलानां लोकसभायां सुरक्षायां न्यूनतायाः, विपक्षस्य सांसदस्य निलम्बनस्य च कारणेन संसद् दिवसं यावत् बाधितः अभवत्।
- क्रीडामन्त्री अनुरागसिंह ठाकुरः देशस्य युवकेभ्यः 'माई युवा भारत' मञ्चे सम्मिलितुम् आह्वानं कृतवान्। येन २०४७ तमवर्षपर्यन्तं भारतं विकसितराष्ट्रं करणीयम् इति लक्ष्यं साधयितुं शक्यते।
- प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी अस्मिन् मासे ३१ दिनाङ्के अखिल-भारतीय-रेडियोमध्ये प्रसारितस्य स्वस्य मनोगतम् (मन की बात) कार्यक्रमस्य कृते जनानां विचारान् परामर्शान् च आमन्त्रितवान्। एषः प्रधानमन्त्रिणः मासिकरेडियोकार्यक्रमस्य १०८तमः प्रकरणः भविष्यति।
- विनयकुमारः सर्वसम्मत्या हिमाचल-विधानसभायाः उपाध्यक्षः निर्वाचितः।
- बाँबी देओलः स्वपुत्रान् अवदत् यत् यदि ते चलचित्रेषु कार्यं कर्तुम् इच्छन्ति तर्हि हिन्दीभाषां शिक्षन्तु

संसदि विपक्ष-दलानां कोलाहलः, लोकसभा दिवसं यावत् बाधितः अभवत्

हिमसंस्कृतवार्ता:- नरेश मलोटिया। लोकसभायाः सुरक्षा-त्रुटेः, विपक्षस्य सांसदानां निलम्बनस्य च विषये संसदः द्वयोः सदनयोः कार्यवाही निरन्तरं बाधितवती आसीत्। लोकसभा-राज्यसभयोः कार्यवाही अपराह्णे द्विवादन-पर्यन्तं स्थगितवती। द्वितीय-स्थगनस्य अनन्तरं यदा सार्ध-द्वादशवादाने लोकसभायाः कार्यवाही आरब्धा, तदा काङ्ग्रेसः, टीएमसी, डीएमके इत्यादीनां दलानाम् सदस्याः विरोधं प्रारब्धवन्तः। अशिष्ट-व्यवहारस्य कारणेन विपक्षस्य ४९ सांसदाः शिशिरसत्रस्य अवशिष्टे निलम्बिताः सन्ति। संसदीयकार्याणां राज्यमन्त्री अर्जुनराम-मेघवालः सदनस्य नियमानाम् क्षीणीकरणस्य, प्ले-कार्डस्य च प्रदर्शनस्य कारणेन सांसदानां निलम्बनस्य प्रस्तावः प्रस्तावितवान्। अयं प्रस्तावः सर्वसम्मत्या स्वीकृतः। निलम्बितानां सांसदानां मध्ये काङ्ग्रेसस्य शशि थरूरः, मनीष-तिवारी च, राकांपा-पक्षस्य सुप्रिया-सुले, नेकपा-पक्षस्य फारूक-अब्दुल्ला, समाजवादी-पक्षस्य डिम्पल-यादवः, टीएमसी-पक्षस्य सुदीप-बन्दोपाध्यायः, जदयू-पक्षस्य राजीव-रंजन-सिंहः च सन्ति। पश्चात् सदनस्य कार्यवाही अपराह्णे २ वादनपर्यन्तं स्थगितवती। पूर्वं सदनस्य कार्यवाही द्विवारं स्थगितवती आसीत्। सुरक्षादोषाणां, सांसदानां निलम्बनस्य च विषये विपक्षस्य सांसदाः लोकसभायां कोलाहलः अकुर्वन्। संसदीय-कार्याणां मन्त्री प्रह्लाद-जोशी विपक्षस्य सांसदैः प्ले-कार्ड मध्ये प्रधानमन्त्रिणः विकृतचित्रस्य निन्दां कृतवान्। सः अस्मिन् विषये कार्यं कर्तुम् आग्रहं कृतवान्।

जोशीमहोदयः अवदत् यत् ये संसदि विरोधं कुर्वन्ति, तेषां कृते अद्यतन-विधानसभा-निर्वाचने पाठः पाठितः। लोकसभा-अध्यक्षः ओम-बिड़ला विरोधं कुर्वतां सदस्यान् स्वपीठं गन्तुम् आह, परन्तु ते विरोधं निरन्तरं कृतवन्तः। सः अवदत् यत् सदनं नियमानुसारं कार्यं करिष्यति। राज्यसभायां अपि एतादृशी एव स्थितिः दृष्टा। प्रथम-स्थगनस्य अनन्तरं यदा उच्चसदनस्य कार्यवाही मध्याह्णे १२ वादाने आरब्धा, तदा काङ्ग्रेसः, डीएमके, टीएमसी, जेडीयू, वाम इत्यादीनां दलानाम् सदस्याः पुनः कोलाहलं उत्पन्नं कर्तुं आरब्धवन्तः, यस्मात् कारणात् सदनस्य कार्यवाही अपराह्णे २ वादनपर्यन्तं स्थगितवती कृतम् अस्ति। प्रातःकाले विपक्षदलैः गृहमन्त्रिणः अमितशाहस्य सुरक्षात्रुटिविषये वक्तव्यस्य आग्रहं कृत्वा सदनस्य विरोधः आरब्धः। अध्यक्षः जगदीपधनखरः सदनं मध्याह्णद्वादशपर्यन्तं स्थगितवान्।

लोकसभायां त्रयाणाम् अपराधिकविधेयकानां विषये चर्चा, प्रस्तावार्थं संस्तुताः विधेयकाः

लोकसभा भारतीयन्यायसंहिता - द्वितीयसंहिता २०२३, भारतीयनागरिकरक्षा द्वितीयसंहिता २०२३ तथा भारतीयसाक्ष्यद्वितीयविधेयकः २०२३ विषयेषु चर्चा निरन्तरं कुर्वन् अस्ति। भारतीयन्यायसंहिता द्वितीया, २०२३ भारतीयदण्डसंहिता १८६० इत्यस्य स्थाने भवितुं प्रवृत्ता अस्ति, या भारते आपराधिक-अपराधानां प्रमुखः नियमः अस्ति। भारतीयनागरिकरक्षा द्वितीयसंहिता, २०२३ आपराधिकप्रक्रियासंहिता, १९७३ इत्यस्य स्थाने भवितुं प्रवृत्ता अस्ति। भारतीयसाक्ष्यद्वितीयविधेयकं २०२३ बीएसबी२ भारतीयसाक्ष्यनियमः, १८७२ इत्यस्य स्थाने स्थापयितुं प्रयतते। अयं अधिनियमः भारतीयन्यायालयेषु प्रमाणानां स्वीकार्यतां नियन्त्रयति। एतत् सर्वेषु सिविल-आपराधिक-प्रक्रियासु प्रवर्तते। वाईएसआरसीपी इत्यस्य तलारी रङ्गैया इत्यनेन विधेयकस्य विषये चर्चायाः आरम्भः कृतः, तेनोक्तं यत् विधेयकोऽयं प्रगतिशीलं एकीकृतं च इति। भाजपा-वरिष्ठनेता रविशंकरप्रसादः अवदत् यत् भारतीयदण्डसंहिता दण्डे केन्द्रितः आसीत्, भारतीयन्यायस्य द्वितीयसंहिता न्याये केन्द्रितः अस्ति। भाजपा सदस्यः पीपी चौधरी इत्यनेन उक्तं यत् एते त्रयः विधेयकाः देशे सर्वत्र न्यायालयेषु लम्बितप्रकरणानाम् संख्यां न्यूनीकर्तुं मार्गं प्रशस्तं करिष्यन्ति।

तमिलनाडोः दक्षिणजनपदेषु अविरामवृष्ट्या जलप्रलयसदृशी स्थितिः, सेना वायुसेना च सहायकोद्धारकार्यक्रमेषु प्रवृत्तौ

हिमसंस्कृतवार्ता:। तमिलनाडुसर्वकारेण केन्द्राय आह्वानं कृतम् यत् राज्ये सहायोद्धार-कार्यक्रमेषु अधिकाधिकानि हेलिकॉप्टर-यानानि तत्क्षणमेव प्रदातव्यानि। मुख्यमन्त्री एम.के. स्टालिन् रक्षामन्त्री राजनाथसिंहं प्रति लिखिते पत्रे अवदत् यत् तिरुनेलवेली-नगरे तुतिकोरिन्-नगरे च १८७१ तमात् वर्षात् ऐतिहासिकवृष्टिः अभवत्। श्री स्टालिन्ः उक्तवान् यत् एतेषु जनपदेषु ४० लक्षं जनाः थमिराबरानी नद्यां प्रचण्डजलप्रलयस्य कारणेन अटन्ति, दुर्गततया प्रभाविताः च सन्ति। सः अवदत् यत् वर्तमानकाले वायुसेनायाः, नौसेनायाः, तट रक्षकस्य च चतुर्णां हेलिकॉप्टर चक्रविमानां प्रयोगेनापि सहाय्यार्थं, उद्धाराय च अधिकानां हेलिकॉप्टर चक्रविमानानाम् आवश्यकता वर्तते।

तमिलनाडोः दक्षिणजनपदेषु अविरामवृष्ट्या भवति जलप्रलयस्य स्थितिः निबद्ध सेना वायुसेना च उद्धारकार्यक्रमेषु प्रवृत्तौ स्तः। राहतकार्याणां कृते सर्वकारेण विशेषदलानि निर्मितानि सन्ति। १८७१ तमात् वर्षात् आरभ्य ४० लक्षाधिकाः जनाः ऐतिहासिकजलप्रलयेन प्रभाविताः सन्ति। भारतीयसेना विज्ञप्तौ उक्तवती यत् तस्याः दक्षिणकमाण्ड् जलप्रलयग्रस्तं तुतिकोरिन्-मण्डलं प्राप्य १५० तः अधिकानां जनानां साहाय्यं कृतवती।

सुभाषितम्

आयुषः खण्डमादाय
रविस्तमयं गतः।
अहन्यहनि बोधद्वयं
किमेतेत् सुकृतं कृतम्

भावार्थ - अपनी आयु के एक दिन सूरज के अस्त होने पर कम हो जाता है। यह जानते हुए हरेक को दिनभर के अपने किये हुए नेक काम पर विचार करना चाहिये

प्रतीकसाठ्ये मुम्बई

कार्यालयः

हिमसंस्कृतम् प्रकाशनम्

जसवां कोटला तहसीलपरिसरस्य सम्मुखे
कस्बा कोटला, जिला कांगड़ा हि.प्र.
पत्रव्यवहारसङ्केतः - १७७१११

इस कार्य को भविष्य में निरन्तर बनाए रखने के लिए आप सभी के सहयोग की आवश्यकता है
वार्षिकसदस्यता- ३०१ ₹
पञ्चवार्षिकी सदस्यता- ११०० ₹
संरक्षकसदस्यता- ५१०० ₹
विज्ञापनसहयोगः(मासिक) - ५०० ₹

आर्थिक सहयोग हेतु हमारा यू.पी.ई कोड स्कैन करें

हिमाचलविधानसभासत्रम्- प्रथमदिने जलोपकरस्य उपरि तप्तं सदनम्

हिमसंस्कृतवार्ता:- कार्यालयीयः प्रतिनिधिः। धर्मशालानगरस्य तपोवने मंगलवासरे प्रातः ११:०० वादने हिमाचलप्रदेशविधानसभायाः शिशिरसत्रस्य आरम्भः राजनैतिकतापेन अभवत्। चतुर्दशसभायाः एतत् चतुर्थं सत्रं प्रथमदिने एव सत्ताधारीदलस्य विपक्षस्य च मध्ये उष्णविनिमयेन उष्णं जातम्। अधिवेशनस्य आरम्भात् पूर्वं भाजपाविधायकाः विधानसभा परिसरे फलकानि धारितानि आसन्, येन सर्वकारस्य प्रतिज्ञाः स्थले कार्यान्विताः न भवन्ति इति विरोधं कृतवन्तः। परन्तु प्रथमदिवसस्य सभा यदा आरब्धा तदा अपराह्णपर्यन्तं भाजपा सदने शान्ततया स्थिता। अपराह्णे २.१५ वादनानन्तरं यदा मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः जलविषये केन्द्रसर्वकारम् आक्षेपं कृतवान् तदा विपक्षः क्रुद्धः अभवत्, सदने च कोलाहलः आरब्धः। विधानसभायाः पञ्चदिवसीयं शिशिरसत्रं मंगलवासरे आरब्धम्, यत् २३ दिसम्बर यावत् भविष्यति। अस्मिन् काले आहत्य पञ्च सभाः भविष्यन्ति। प्रथमदिवसस्य कार्यविधिः चम्बायाः पूर्वविधायकः स्वर्गीय बी. के. चौहानस्य विषये शोकवक्तव्येन आरब्धा। शोकोद्गार-प्रस्तावस्य विषये चर्चा प्रायः चतुर्थांशहोरापर्यन्तं यावत् अभवत्। तदनन्तरं प्रातः प्रायः ११:४५ वादने विधानसभाध्यक्षः कुलदीपसिंह पठानिया प्रश्नहोरां घोषितवान्, परन्तु तत् केवलं १५ निमेषपर्यन्तं यावत् अभवत्। एकस्य प्रश्नस्य मौखिक उत्तरस्य अनन्तरं प्रश्नहोरा समाप्तम्। शेषप्रश्नानां उत्तराणि सदनस्य पटलोपरि स्थापितानि आसन्। तदनन्तरं नूरपुरतः भाजपा विधायकः रणबीरसिंह निकका आह्वानात्मकं ध्यानप्रस्तावम् आनयन् चतुष्पंक्ति-राजमार्गनिर्माणकारणात् खज्जियायां गोसादनस्य पिहितकरणस्य विषयम् उत्पापितवान्। तदा काङ्ग्रेसविधायकः चैतन्यशर्मा नवीकरणीय ऊर्जाविषये नियमः ६३ अन्तर्गतं अल्पकालीनविमर्शम् आनयत्। अस्यां चर्चायां बहवः विधायकाः भागं गृहीतवन्तः। प्रायः २:१५ वादने मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः चर्चायाः उत्तरं दातुं उत्थानात् पूर्वभाजपासर्वकारेण राज्यस्य हितं विक्रीतम् इति वदन् भाजपायाः लक्ष्यं

कृतवान्। अस्य कारणात् वर्तमानसर्वकारेण भाजपासर्वकारेण एसजेवीएन इत्यस्मै दत्तानां तिसृणां विद्युत्परियोजनानां सहमति निरस्तीकर्तव्यम् आसीत्। सः अवदत् यत् उत्तराखण्डे, जम्मूकश्मीरे, हरियाणाप्रदेशे च यत्र भाजपा-सर्वकाराः सन्ति, तत्र जलोपकरसङ्ग्रहः क्रियते, यदा तु राज्ये तस्य कार्यान्वयनस्य अनुमतिः नास्ति। अस्य कृते केन्द्रं न्यायालयं गतम् अस्ति। अस्मिन् विषये विपक्षनेता जयरामठाकुरः अन्ये च विपक्षस्य विधायकाः एतत् सत्यं नास्ति इति अवदन्। सर्वेषां राज्यानां जलशुल्कविषये केन्द्रसर्वकारस्य नीतिः समाना अस्ति। अस्मिन् विषये मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः, विपक्षस्य नेता जयरामठाकुरः च सदनस्य सम्मुखीभूतौ आगतवन्तौ। सदने कोलाहलः अभवत्, तदनन्तरं विधानसभायाः उपसभापतिनिर्वाचनार्थं उभयतः प्रस्तावः कृतः, सर्वे च एकस्मिन् नाम्नि विनयकुमार इति सहमताः अभवन्। तदनन्तरं नियम १३० इत्यस्य अन्तर्गतं चर्चाद्वयं जातम्।

मुख्यमन्त्री नूतनमन्त्रिणां परिचयं कृतवान्

मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः मंगलवासरे विधानसभासदने राज्यसर्वकारस्य द्वौ नूतनौ मन्त्रिमण्डलमन्त्री राजेशधर्माणी, यादविन्दरगोमा च सर्वेषां सदस्यानां समक्षं परिचयं कृतवान्। मुख्यमन्त्री उक्तवान् यत् शीघ्रमेव उभयोः मन्त्रिणोः विभागाः आवंटिताः भविष्यन्ति। यादविन्दरगोमावर्यस्य उल्लेखं कृत्वा मुख्यमन्त्री उक्तवान् यत् प्रथमवारं काङ्ग्रेजातः अनुसूचितजातिनेता मन्त्री कृतः। अस्य वर्गस्य नेता पूर्वस्मिन् कस्मिन् अपि सर्वकारे मन्त्री न कृतः। अस्मिन् विषये विपक्षनेता जयराम ठाकुरः खननं कृत्वा अवदत् यत् एकवर्षानन्तरं भवन्तः मन्त्रिणः कृतवन्तः। अधुना विभागस्य दानाय कियत्कालं यावत् अस्माभिः प्रतीक्षा कर्तव्या भविष्यति? एतस्य विषये गृहे बहु हास्यं जातम्।

विनयकुमारः सर्वसम्मत्या हिमाचल-विधानसभायाः उपाध्यक्षः निर्वाचितः मुख्यमन्त्रिणा सुखविन्दरसिंह-सुक्खुना प्रदत्ताः शुभकामनाः

हिमसंस्कृतवार्ता:- धर्मशाला। हिमाचलप्रदेशस्य विधानसभायाः अध्यक्षः कुलदीप सिंह पठानिया मंगलवासरे काङ्ग्रेसविधायकस्य विनयकुमारस्य सर्वसम्मत्या विधानसभायाः उपसभापतित्वेन निर्वाचनस्य घोषणां कृतवान्। कुलदीप पठानिया इत्यनेन उक्तं यत् विनयकुमारः २०१२ तमे वर्षे प्रथमवारं विधानसभायाः सदस्यः निर्वाचितः, २०१२तः २०१७पर्यन्तं मुख्यसंसदीयसचिवपदं च अलंकृतवान्। तस्मिन् एव काले मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः विनयकुमारस्य सर्वसम्मत्या निर्वाचनस्य अभिनन्दनं कृतवान्। सिरमौरमण्डलस्य रेणुकाजी विधानसभाक्षेत्रस्य त्रिवारं काङ्ग्रेसविधायकस्य विनयकुमारस्य हिमाचलप्रदेशविधानसभायाः नूतनोपाध्यक्षत्वेन निर्वाचितस्य सम्भावना पूर्वमेव आसीत् यतः दलस्य शीर्षनेतृत्वेन तस्य प्रत्याशिनः हरितसंकेतः दत्तः आसीत्। उपाध्यक्षपदस्य निर्वाचनस्य प्रस्तावः गतदिवसे संसदीयकार्याणां मन्त्री हर्षवर्धनचौहानः इत्यनेन प्रस्तुतः। रेणुकाजी विधानसभाक्षेत्रस्य एकस्य विधायकस्य नामप्रस्तावस्य सदने स्थापिते अनन्तरं अन्ये सदस्याः अपि तस्य नामस्य समर्थनं कृतवन्तः। विनयकुमारः स्वर्गीय डॉ. प्रेमसिंहस्य (पूर्वमुख्यसंसदीयसचिवः, हिमाचलसर्वकारः) पुत्रमस्ति। तस्य जन्म १९७८ तमे वर्षे मार्चमासस्य १२ दिनाङ्के मैनाबागमण्डले अभवत्। पठानिया अवदत् यत् सः आशावान् अस्ति यत् विनयकुमारः स्वस्य नियुक्तं दायित्वं पूर्णदक्षतया अत्यन्तं क्षमतया च निर्वहणं कर्तुं प्रयतते, जनभावनायाः अनुरूपं च जीविष्यति। पठानिया विनयकुमारः समर्थः अनुभवी राजनेता इति उक्तवान्। तेन उक्तं यत् श्री विनयकुमारः श्री रेणुका जी विधानसभा निर्वाचनक्षेत्रात् तृतीयवारं विधानसभा सदस्यत्वेन निर्वाचितः अस्ति तथा च सः स्वस्य अनुभवस्य लाभं अस्य सदनस्य कृते अपि दास्यति।

ये सर्वकारस्य नियमैः कार्यं करिष्यन्ति तेभ्यः एव दीयते विद्युत् परियोजना-मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः

हिमसंस्कृतवार्ता:- धर्मशाला। मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः सदनस्य मध्ये स्पष्टतया उक्तवान् यत् हिमाचलप्रदेशे ये सर्वकारस्य नियमैः कार्यं कुर्वन्ति तेभ्यः एव विद्युत्परियोजनाः दास्यन्ते। राज्ये जलविद्युत्परियोजनानां नीतिः अपि परिवर्तनं क्रियते। केन्द्रसर्वकारेण जलोपकरद्वारा राज्यस्य आयवर्धनमार्गं बाधाः स्थापयित्वा मुख्यमन्त्री उक्तवान् यत् यदि जयरामठाकुरः नवीदिल्लीं गत्वा प्रधानमन्त्रीं मिलित्वा अस्मिन् विषये हिमाचलस्य हितस्य विषये चर्चा करोति तर्हि साधु भविष्यति। अस्मिन्

विषये सर्वकारः किमपि श्रेयः ग्रहीतुं न इच्छति। मुख्यमन्त्री उक्तवान् यत् उत्तराखण्डे, जम्मू-कश्मीरे, हरियाणाप्रदेशे अपि भाजपासर्वकाराः सन्ति। तत्र जलोपकरस्य विरोधः नास्ति। २०२४- २५ तः पूर्वं ५०० मेगावाट सौरविद्युत्परियोजनाः स्थापिताः भविष्यन्ति। पञ्चदशदिनान्तरे १७ स्थानेषु चार्जिगस्थानकानि स्थापितानि भविष्यन्ति। नवीकरणीय ऊर्जाविषये काङ्ग्रेसविधायकचैतन्यशर्मा इत्यनेन आनितायाः चर्चायाः समाप्तेः अनन्तरं स्वस्य

उत्तरे सुक्खुः मंगलवासरे सदने अवदत् यत् आगामिजूनमासपर्यन्तं ४२ परियोजनाः कार्यान्विताः भविष्यन्ति। २५ मेगावाट-परियोजनाः स्वीकृतिपथि प्रचलन्ति। ५० मेगावाट इत्यस्य अन्यस्य परियोजनायाः अपि कार्यं प्रचलति। युवानां कृते अपि सर्वकारेण प्रस्तावः दत्तः यत् यदि ते त्रयः बीघा भूमिः ददति तर्हि सर्वकारः प्रतिमासं २०,००० रूप्यकाणि दास्यति इति। तत्र सौरपरियोजनाः स्थापिताः भविष्यन्ति। राज्ये हरितहाइड्रोजनस्य उत्पादनस्य अपि कार्यं क्रियते। सः अवदत् यत् हिमाचलप्रदेशस्य

बृहत्तमा सौरऊर्जापरियोजना वर्तमानसर्वकारेण आनीता अस्ति। सतां प्राप्तेः चतुर्मासाभ्यन्तरे एव सर्वकारेण बृहत्तमा परियोजना आनीता। अधुना वयं आगामिषु षड्मासेषु अन्यं महत् परियोजना अपि आनयामः। राज्ये ई-वाहनानां कार्यं प्रचलति। अनेन हिमाचलप्रदेशे विद्युत्-कोटि-रूप्यकाणां च रक्षणं भविष्यति इति सः अवदत्। एतेन शिशिरेषु विद्युत्-अभावस्य निवारणे अपि साहाय्यं भविष्यति।

हिमाचलप्रदेशस्य कुलक्षमता २४,५६७ मेगावाट अस्ति

मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः उक्तवान् यत् यदा सर्वकारस्य निर्माणं जातम् तदा आरभ्य हिमाचलप्रदेशे कथं स्वनिर्भरं भवेत् इति विषये कार्यं क्रियते। हिमाचलप्रदेशं स्वावलम्बनं कर्तुं जलविद्युत्- ऊर्जाक्षेत्रे कार्यं क्रियते। पूर्वभाजपासर्वकारेण स्वपरियोजनाः एसजेवीएनएल इत्यस्मै दत्ताः। तेभ्यः परियोजनाः दत्ताः, परन्तु हिमाचलप्रदेशस्य हितस्य अवहेलना निरन्तरं भवति स्म। सुक्खुः अवदत् यत् हिमाचलप्रदेशस्य कुलक्षमता २४,५६७ मेगावाट अस्ति। सुक्खुः उक्तवान् यत् हिमाचलः चतुर्वर्षेभ्यः परं आत्मनिर्भरः भविष्यति। जयरामः उक्तवान् एवं नास्ति यत् पूर्वमुख्यमन्त्रिभिः किमपि न कृतम्

विपक्षनेता जयरामठाकुरः मुख्यमन्त्रिणः व्यत्ययेन उक्तवान् यत् सः बहुवारं व्यवस्थां परिवर्तयितुं वदति, एतत् सर्वं सः एव अकरोत्। अद्य पूर्वं यानि सर्वकारस्य मुख्यमन्त्रिणः वा आसन्, तेषां किमपि न कृतमिवा। इति वक्तुं न सम्यक्। भाजपा हिमाचलप्रदेशे ५ मेगावाट सौरविद्युत्परियोजनाः आनयत् आसीत्। सः अवदत् यत् मुख्यमन्त्रिणः कथने सत्यता नास्ति।

मुख्यमन्त्रिणः वचनं सर्वकारीय-अभिलेखस्य भागः अस्ति, अतः विचारपूर्वकं वक्तव्यम्: जयरामठाकुरः

विपक्षनेता पूर्वमुख्यमन्त्री च जयरामठाकुरः अवदत् यत् मुख्यमन्त्रिणः वचनं सर्वकारस्य अभिलेखस्य भागः अस्ति, अतः विचारपूर्वकं वक्तव्यम्। सुखविन्दरसिंहसुक्खुः असत्यं वदन् सर्वान् भ्रामयितुं प्रयतते एव। सत्रस्य प्रथमदिने ऊर्जायाः विषये चर्चा अभवत्, उत्तमाः परामर्शा अपि आगताः। यदा उत्तरस्य विषयः आसीत् तदा मुख्यमन्त्री मृषावादेन भ्रामितुं प्रयतमानोऽभवत्। सः अवदत् यत् केन्द्रसर्वकारेण सम्पूर्णे देशे जलोपकलस्य समानाः नियमाः कृताः। पञ्चदशवर्षपर्यन्तं जलपरियोजनानां विज्ञापनं कृतम्, परन्तु निवेशार्थं कोऽपि अग्रे न आगतः। पूर्वसर्वकारेण विद्युत् उत्पादनक्षमतायाः आकलनं कृत्वा केन्द्रीय उपक्रमेभ्यः परियोजनाः आवंटिताः आसन्। येन राज्यसर्वकारस्य राजस्वं वर्धते। वर्तमानसर्वकारेण जलोपकरः कृतः। अधुना जलोपकरस्य विषये न्यायालयं गन्तुं कः अस्मान् निवारयितुं शक्नोति? न्यायालये सर्वकारेण स्वस्य उत्तरं दातव्यम्। मुख्यमन्त्री यः मनसि वदति यत् अहम् अपि अधिवक्ता अस्मि। तेषां ज्ञातव्यं यत् एषः विषयः न्यायालयस्य विचाराधीनः अस्ति। सर्वत्र पूर्वराज्यस्य केन्द्रसर्वकारस्य च दोषः दोषः। यदा जलोपकरम् आरोपयितुं आयोगस्य निर्माणं जातम् तदा आरभ्य राज्ये जलविद्युत्परियोजनानां क्षयः अभवत्। एतादृशानां परिस्थितीनां कारणात् भविष्ये राज्ये निवेशः न भविष्यति, राजस्वस्य हानिः अपि भविष्यति। सः अवदत् यत् राज्ये २७००० मेगावाट विद्युत् उत्पादनं भवति। जयरामः अवदत् यत् काङ्ग्रेसस्य छत्तीसगढ-राजस्थान-प्रतिरूपं विफलं जातम्, मध्यप्रदेशे अपि पराजयस्य सम्मुखीकरणं कृतवान्। हिमाचले अपि अयं चरणं प्रगच्छति। नवनियुक्तं उपाध्यक्षं विनयकुमारम् अभिनन्दनं कृतवान्। जयरामः अवदत् यत् स्वसमये निवेशकमेलनद्वारा निवेशप्रक्रिया आरब्धा, दुबईदेशे निवेशकसम्मेलने प्रत्येकेन व्यक्तिना सह वार्तालापः कृतः, परन्तु दुबईतः मुख्यमन्त्री सुक्खु कोऽपि चित्रं न दृष्टम्, न च तत्रत्यानां जनानां साक्षात्कारः अभवत्।

चलचित्रवार्ता:

बॉबी देओलः स्वपुत्रान् अवदत् यत् यदि ते चलचित्रेषु कार्यं कर्तुम् इच्छन्ति तर्हि हिन्दीभाषां शिक्षन्तु

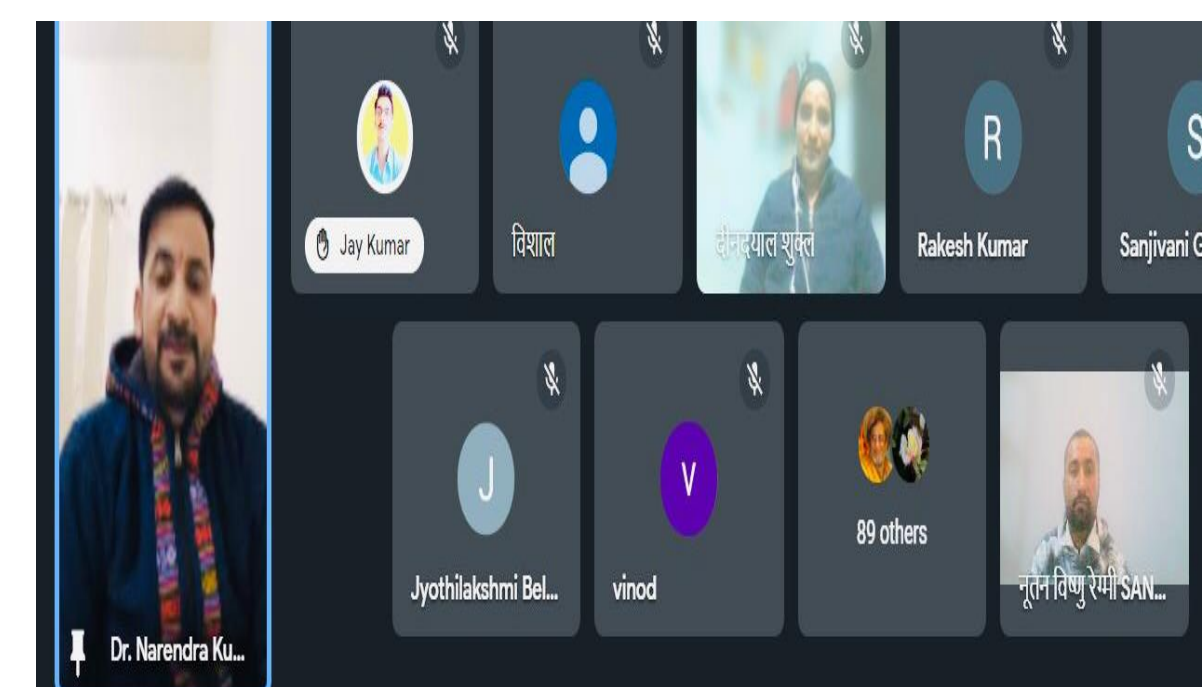
हिमसंस्कृतवार्ता:- जगदीश डाभी, मुम्बई।

बॉलीवुडतारकः बॉबी देओलः अद्यकाले एनिमल- चलचित्रस्य कारणेन वार्तासु वर्तते। 'बॉबी देओलः' इत्यस्य एतत् चलचित्रं ८०० कोटिभ्यः अधिकम् अर्जनं कृत्वा सफल-चलचित्रं जातम्। चलचित्रे बॉबी मूकखलनायकस्य भूमिकां निर्वहति, यत् जनानां कृते अतीव रोचते। 'एनिमल' इति चलचित्रं सफलं जातं तदनन्तरम् अधुना बॉबी नूतनानि चलचित्राणि अपि प्राप्तुम् आरब्धवान्। नन्दमुरी बालकृष्णस्य एन. बी. के. १०९ इति चलचित्रे सर्यायाः कङ्गुवा इति चलचित्रे 'बॉबी' इत्यस्य अभिनयः कृतः। एतौ द्वौ अपि बृहत् बजटस्य चलचित्रौ स्तः तथा च उभयत्र खलनायकस्य भूमिकायां बॉबी देओलः द्रष्टुं शक्यते। एनिमलस्य अनन्तरं बॉबी इत्यस्य भाग्यं परिवर्तितम् अस्ति। यदा सः चलचित्रेभ्यः प्रस्तावान् निरन्तरं प्राप्नोति तदा सः संचारमाध्यमेषु अपि निरन्तरं दृश्यते। सः निरन्तरं माध्यमेषु साक्षात्कारं ददाति, स्वजीवनसम्बद्धानि बहूनि विषयाणि प्रेक्षकैः सह प्रसारितं करोति च। अद्यतनसाक्षात्कारे बॉबी देओलः स्वपुत्राणां विषये अपि कथितवान्। बॉबी देओलः स्वस्य पुत्रद्वयस्य आर्यमनस्य, धर्म देओलस्य च पदार्पणस्य विषये कथितवान्। बॉबी देओलः अवदत् यत् "मम पुत्रद्वयं बॉलीवुड-क्रीडायां पदार्पणं कर्तुम् इच्छति। परन्तु तौ द्वौ अपि आङ्ग्लभाषायां वदतः। उभयोः हिन्दी-भाषा साधु नास्ति यतोहि तौ द्वौ अपि एतादृशे वातावरणे निवसतः यत्र आङ्ग्लभाषा अधिकं भाष्यते। अहं भवन्तौ द्वौ अपि वदामि यत् बॉलीवुड-क्रीडायां पदार्पणात् पूर्वं स्वस्य हिन्दी-उच्चारणं सम्यक् कुर्वन्तु। अहं तान् हिन्दी उच्चारणं सम्यक् कर्तुं प्रार्थयामि, यतः हिन्दी उच्चारणं सम्यक् भवति चेत् एव ते संवादं सम्यक् वक्तुं शक्नुवन्ति। नटः स्वसंवादैः अभिनयेन च प्रेक्षकाणां हृदयं जित्वा।" यदि आर्यमानस्य धर्मस्य च हिन्दी सम्यक् अस्ति तर्हि तेषां बहु चिन्तनस्य आवश्यकता नास्ति। तदनन्तरं तस्य केवलं पात्रे एव प्रवेशः करणीयः भविष्यति।

श्रीमद्भगवद्गीतायां जीवनस्य सर्वासां समस्यानां समाधानं विद्यते- डॉ. नरेन्द्रकुमारपाण्डेयः

हिमसंस्कृतवार्ता:- दीनदयालशुक्लः, लखनऊ, (उत्तरप्रदेशः)। श्रीमद्भगवद्गीताजयन्ती इत्यस्य अवसरे उत्तरप्रदेश- संस्कृतसंस्थानेन संस्कृतभाषा-प्रशिक्षणवर्गणाम् अन्तर्गतं मासिकं बौद्धिकसत्रस्य आयोजनं कृतम्। अस्य बौद्धिकसत्रस्य उद्घाटनमुख्यवक्त्ररूपेण हिमाचलप्रदेश- केन्द्रीय- विश्वविद्यालयस्य प्रवक्ता डॉ. नरेन्द्रकुमारपाण्डेयः उपस्थिताः आसन्। श्रीमद्भगवद्गीतायाः विषये उपस्थितान् छात्रान् सम्बोधितवान्। कार्यक्रमस्य आरम्भः संजीवनी गोरस्य शङ्खध्वनिना अभवत्। डॉ. भारती आह्वानम् अकरोत्। पंकजकुमारः गीतामातुः परिवेदना प्रस्तुतं कृतवान्। भाषाप्रशिक्षकरूपेण उपस्थितेन नूतनविष्णुरेगमीमहोदयेन अतिथिभ्यः कार्यक्रमस्य रूपरेखायाः परिचयः कृतः। उत्तरप्रदेश- संस्कृतसंस्थानस्य विविधाः योजनाः प्रवर्तयत्। संस्कृतसंस्थाः केवलम् उत्तरप्रदेशे संस्कृतकक्षां चालयति वा सम्पूर्णे भारते संस्कृतप्रेमिणां कृते वा इति अपि कथितम्। एतदतिरिक्तं ज्योतिषकक्षा, कम्प्यूटरकक्षा-वास्तुकक्षा इत्यादयः संस्थाद्वारा संचालिताः भवन्ति। विनोदकुमार वत्सः कार्यक्रमे गीतासारस्य केचन श्लोकाः पाठितवन्तः। अस्मिन् अवसरे सैशा, नारायणी च नामनी लघुबालिके श्रीमद्भगवद्गीतस्य १५ अध्यायस्य पाठं कृतवत्यौ। येन सर्वे श्रोतारः मुग्धाः अभवन्। मुख्यवक्त्ररूपेण आगतः डॉ. पाण्डेयः सर्वेषां प्रशिक्षणां कृते श्रीमद्भगवद्गीतां

स्वजीवने स्वीकर्तुं प्रेरितवान्। अयं कार्यक्रमः संस्थायाः प्रशिक्षकः दीनदयालशुक्लः सफलतया सम्पादितः। कार्यक्रमे उत्तरप्रदेशसंस्कृतसंस्थानस्य निदेशकः विनयश्रीवास्तवः, सर्वेक्षिका चन्द्रकला शाक्य, प्रशासनिकपदाधिकारी जगदानन्दझा, प्रशिक्षणप्रमुखः सुधीष्मिश्रः व समन्वयकः धीरजमैठाणी, राधाशर्मा, दिव्यरञ्जनादयः अपि उपस्थिताः आसन्। कार्यक्रमस्य समापनं प्रशिक्षकेन जयकुमारद्वारा शांतिमंत्रेण अभवत्। एताः कक्षाः संस्कृतप्रेमिणां कृते प्रतिमासं निःशुल्कं चाल्यन्ते। प्रमाणीकरणस्य परीक्षायाः च योजना अस्ति। कोऽपि जिज्ञासुः तस्मिन् प्रवेशं प्राप्तुं शक्नोति। अग्रिममासस्य जनवरीमासे पञ्जीकरणम् अधुना एव आरम्भम् अस्ति।

केन्द्रीय राज्यमन्त्री

जितेन्द्रसिंहः नईदिल्लीनगरे सुशासनसप्ताहस्य उद्घाटनं कृतवान्

हिमसंस्कृतवार्ताः। कार्मिकः, लोकसमस्या, पेन्शनवृत्तिराज्यमन्त्री जितेन्द्रसिंहः अवदत् यत् विगतनववर्षेषु प्रधानमन्त्रिणः नरेन्द्रमोदिनः नेतृत्वे राष्ट्रहितार्थं निर्णीतानां निर्णयानां श्रृङ्खलायाः अनन्तरं कार्यसंस्कृतौ परिवर्तनं दृश्यते। नवदिल्लीनगरे सुशासनसप्ताहस्य उद्घाटनं कुर्वन् सः अवदत् यत् अन्तिमेषु वर्षेषु प्रवर्तिताः सुशासनस्य उत्तमप्रथाः अपि नागरिकानां अन्तः परिवर्तनं प्रतिबिम्बयन्ति। एतेषां परिष्काराणां दीर्घकालीनसामाजिक-आर्थिक-प्रभावः अपि भवति इति डॉ. सिंहः अवदत्। सः अवदत् यत् प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी इत्यस्य अधिकतमशासनस्य, न्यूनतमसर्वकारस्य नीत्या जनानां जीवनं सुलभं कर्तुं पारदर्शिता, सहभागिता च आगता अस्ति। पूर्वप्रधानमन्त्री अटलबिहारीवाजपेयी इत्यस्य जन्मदिवसावसरे सोमवासरे सुशासनसप्ताहस्य समापनं भविष्यति, यत् सुशासनदिवसरूपेण आचर्यते।

शिक्षकप्रतिभागिभिः प्राप्यते गुणवत्तापूर्णनवशिक्षा नीते: कृते प्रदत्ता समुचितदिशा प्रो. अन्नपूर्णा नौटियालः

Prof. Annpurna Nautiyal
Vice-Chancellor, HNBSU

MMTTC Building

Prof. Indoo Pandey Khanduri
Director, MMTTC

• मालवीय-मिशन- शिक्षक- प्रशिक्षणकेन्द्रस्य हेमवतीनन्दन- गढ़वालविश्वविद्यालय- श्रीनगर- गढ़वाल- उत्तराखण्डद्वारा द्वितीयः प्रशिक्षणकार्यक्रमः प्रारभत

• उच्चशिक्षाक्षेत्रे सेवां कुर्वन्तः १० राज्येभ्यः शिक्षकप्रतिभागिनः प्रशिक्षणं गृह्णन्ति। हिमसंस्कृतवार्ता:- कुलदीपमैन्दोला, उत्तराखण्डम्।

विश्वविद्यालय- अनुदान- आयोगस्य अन्तर्गतं मालवीय- मिशन- शिक्षक- प्रशिक्षणकेन्द्रस्य हेमवतीनन्दन- गढ़वालविश्वविद्यालयः श्रीनगर- गढ़वाल- उत्तराखण्डद्वारा द्वितीयप्रशिक्षणकार्यक्रमः प्रारभत। कार्यक्रमेऽस्मिन् दक्षिणतः एवं पूर्वोत्तरराज्यस्य शिक्षकाः प्रशिक्षणं प्राप्स्यन्ति।

भारतसर्वकारेण कार्यान्वितस्य दूरदर्शि- नवीनशिक्षानीते: विविधपक्षेषु केन्द्रितः द्वितीयः पञ्चदशदिवसीयः कार्यक्रमः उत्तराखण्डस्य श्रीनगर- गढ़वाल- विश्वविद्यालयस्य मालवीय- मिशन- शिक्षक- प्रशिक्षणकेन्द्रेण २०२३ तमस्य वर्षस्य दिसम्बरमासस्य १८ दिनाङ्कात् आरब्धः अस्ति। यस्मिन् उच्चशिक्षाक्षेत्रे सेवां कुर्वन्तः १० राज्येभ्यः शिक्षकप्रतिभागिनः प्रशिक्षणं गृह्णन्ति। एतानि राज्यानि सन्ति- उत्तराखण्डः, उत्तरप्रदेशः, उड़ीसा, महाराष्ट्रः, मध्यप्रदेशः, राजस्थानः, त्रिपुरा, कर्नाटकः, तमिलनाडुः, हरियाणा च। अस्मिन् अवसरे विश्वविद्यालयस्य कुलपतिः प्राध्यापिका अन्नपूर्णा नौटियालः अवदत् यत् अस्माकं विश्वविद्यालयस्य मालवीय- मिशन- शिक्षक- प्रशिक्षणकेन्द्रेण आयोजिते अस्मिन् द्वितीये कार्यक्रमे दक्षिणपूर्वोत्तरराज्येभ्यः अपि बहुसंख्याकाः प्रतिभागिनः भागं गृह्णन्ति। तदर्थं सा केन्द्रस्य सम्पूर्णं आयोजनसमित्याः सर्वेभ्यः सहभागिभ्यः च शुभकामनाम् अयच्छत्। सा पुनः अवदत् यत् अस्माकं विश्वविद्यालयस्य मालवीयमिशन- शिक्षक-प्रशिक्षणकेन्द्रं अद्यैव स्वस्य द्वितीयः प्रशिक्षणकार्यक्रमः 'राष्ट्रिय-शिक्षानीतिः २०२०' अभिमुखीकरणसंवेदनकार्यक्रमः इति अन्तर्जालमाध्यमेन संचालयति। सर्वकारस्य अस्य महत्त्वाकांक्षिणः उपक्रमस्य लाभं प्रतिभागिनः अन्तर्जालमाध्यमेन प्राप्तुं शक्नुवन्ति। उल्लेखनीयं यत् उच्चशिक्षणसंस्थासु कार्यं कुर्वन्तः शिक्षकाः नूतनशिक्षानीते: सूक्ष्मताम् अवगन्तुं देशस्य १११ मालवीयमिशन- शिक्षक-प्रशिक्षणकेन्द्राणां माध्यमेन यूजीसीद्वारा प्रशिक्षणकार्यक्रममाणां आयोजनं भारतसर्वकारस्य महत्त्वाकांक्षी उपक्रमः अस्ति। अस्य अन्तर्गतं गढ़वालविश्वविद्यालयस्य मालवीयमिशन- शिक्षकप्रशिक्षणकेन्द्रेण उच्चशिक्षायाः विभिन्नविषयेषु प्रशिक्षणकार्यक्रमाः अपि निरन्तररूपेण आयोजिताः सन्ति।

अस्य केन्द्रस्य निदेशकः प्रो. इन्दुपाण्डेयखण्डूरी इत्यनया उक्तं यत् अस्माकं केन्द्रं 'राष्ट्रिय-शिक्षानीतिः २०२०' इत्यस्य विभिन्नपक्षेषु भाषणं दातुं देशस्य सर्वेभ्यः विद्वान् वक्ताः आमन्त्रयित्वा शिक्षकाणां कृते प्रशिक्षणस्य नूतनानि आयामानि स्थापयिष्यति। सा सूचितवती यत् वर्तमानकार्यक्रमस्य आयोजनं 'राष्ट्रिय-शिक्षानीतिः २०२०' अभिमुखीकरणसंवेदनकार्यक्रमः' इति शीर्षकेण क्रियते। अस्य अन्तर्गतं भारतीयज्ञानव्यवस्था, शैक्षणिकनेतृत्वशासनं, प्रबन्धनञ्च, कौशलविकासः, छात्रविविधता समावेशीशिक्षा च, सूचना प्रौद्योगिकीसञ्चारञ्च, अनुसन्धानविकासः, उच्चशिक्षा समाजः समग्रं बहुविषयकशिक्षा इत्यादिषु विविधपक्षेषु शिक्षकाः प्रशिक्षिताः भविष्यन्ति। प्रतिदिनं सायं ३ तः ६ वादनपर्यन्तं द्वौ आभासीसत्रौ भविष्यतः। कार्यक्रमस्य अन्ते शिक्षकाणां बहुविकल्पप्रश्नाः उत्तराणि च दत्त्वा अपि मूल्याङ्कनं भविष्यति। एतेषां सर्वासां प्रक्रियाणां फलस्वरूपम् अस्य प्रशिक्षणकार्यक्रमस्य प्रमाणपत्रं केन्द्रेण निरन्तरं उपस्थितानां शिक्षकाणां कृते दीयते। एतेन प्रकारेण शिक्षकाः अस्य केन्द्रस्य माध्यमेन नूतनशक्त्या नवीनक्रियाकलापैः च सम्बद्धाः भविष्यन्ति इति सा अवदत्।

उक्तकार्यक्रमस्य प्रथमदिने द्वयोः सत्रयोः निपा नव देहलीनगरस्य प्रो. के. श्रीनिवासः रुचिरं उपयोगीव्याख्यानं दत्तवान्। सत्रसंचालनं डॉ. राहुलकुंवरसिंहः, डॉ. सोमेश थपलियालः एवं सहयोगी डॉ. कविता भट्टः कृतवन्तः। अस्मिन् अवसरे यूजीसी-पोर्टल-माध्यमेन प्रायः ७६ प्रतिभागिनः पञ्जीकरणं कृतवन्तः, कार्यक्रमस्य गुणवत्तायाः विषये अपि उत्तमप्रतिक्रियां दत्तवन्तः। समन्वयकार्ये अनिल कठैतः, पूनमरावतः च सक्रियभूमिकायाम् आस्ताम्।

शिक्षा विभागस्य शास्त्री कामेश्वर शर्मा चयनितः हिमाचलप्रदेश- सर्व- अनुबन्ध- कर्मचारी- महासंघस्य अध्यक्षः

हिमसंस्कृतवार्ता:- कार्यालयीय प्रतिनिधिः।

हिमाचलप्रदेश- सर्व- अनुबन्ध कर्मचारी महासंघस्य उपावेशनं समिते: चुनावश्च आभासीयमाध्यमेन सम्पन्नः। यत्र सर्वेभ्यः विभागेभ्यः नामांकिताः एकविंशतिः जनानां विषये मन्थनं जातम्। तदनु चुनावसमिते: पदाधिकारिभिः सर्वसम्मत्या योग्यतानुसारञ्च शिक्षाविभागस्य कामेश्वर शर्मा राज्यकार्यकारिण्याः अध्यक्षः चयनितः। अत्रैव वरिष्ठ उपाध्यक्षः स्वास्थ्य विभागस्य विनोद शर्मा, पशुपालन विभागस्य सन्धिरा तेगटा ठाकुर महासचिवः, शिक्षाविभागस्य

॥ श्रीरामायणकथा ॥

लङ्काकाण्डम्
(एकपञ्चाशत्तमः सर्गः)
रामरावणयोः युद्धम्

लक्ष्मणस्य तादृशं वचनं श्रुत्वा वीर्यवान् राघवः धनुरादाय चमूमुखे रावणाय घोरान् शरान् व्यसर्जत्। अन्यत्र राक्षसाधिपः रावणोऽपि अन्यं रथम् आस्थाय राहुः यथा सूर्यं प्रति गच्छति, श्रीरामं प्रति अधावत्। मेघः महाशैलं धाराभिः यथा रथस्थः दशग्रीवः वज्रोपमैः शरैः रामम् आजघान। श्रीरामः अपि दीप्तपावकसङ्काशैः काञ्चनभूषणैः शरैः रणे रावणम् अभ्यवर्षत्। तदानीं भूमौ स्थितस्य रामस्य रथस्थस्य च राक्षसराजस्य युद्धं समं न इति आकाशे स्थिताः देवगन्धर्वकिन्नराः अवदन्। तेषाम् अमृतं वचनं श्रुत्वा देवराजः इन्द्रः तदा मातलिम् आहूय अब्रवीत् - मम रथं नीत्वा शीघ्रं भूपृष्ठं रघूत्तमं याहि, देवहितं महत् कार्यं च कुरु। देवराजेन इत्युक्तः देवसारथिः मातलिः तं देवेन्द्रं शिरसा प्रणम्य वचनम् अब्रवीत् हे देवेन्द्र! अहं शीघ्रं हि यास्यामि, सारथ्यं च करिष्यामि। ततः हरितैः अश्वैः च रथोत्तमं संयोज्य तं रथम् आरुह्य तूर्णं श्रीरामम् अगच्छत्। स्वर्गात् अवतीर्य श्रीरामस्य समीपं गत्वा सः मातलिः करौ योजयित्वा श्रीरामं वचनम् अब्रवीत् हे नरदेव! देवराजः इन्द्रः भवत्कृते रथमिमम् अप्रेषयत्। तेन च भवत्कृते सुमहत् ऐन्द्रधनुः, अग्निसन्निभं कवचम्, शराश्च आदित्यसङ्काशाः, शक्तिश्च विमला सिता प्रेषिता। अतः हे देव! इमं रथम् आरुह्य राक्षसं रावणं हन्तु। अहमेव सारथ्यं करिष्यामि। एवमुक्तः श्रीरामः रथं सम्परिक्रम्य अभिवाद्य च तं रथम् आरोहत्।

ततः महाबाहोः श्रीरामस्य राक्षसस्य रावणस्य च द्वैरथं रोमहर्षणम् अद्भुतं युद्धम् आरभत। परमास्त्रविद् रामः गान्धर्वेण रावणस्य गान्धर्वास्त्रं दैवास्त्रेण च दैवास्त्रम् अकर्तयत्। ततः परमक्रुद्धः निशाचरः रावणः परमं घोरं राक्षसास्त्रम् असर्जत्। ततः रावणधनुर्मुक्ताः ते काञ्चनभूषणाः शराः महाविषाः सर्पाः भूत्वा काकुत्स्थम् अभ्यवर्तन्त। ते दीप्तवदनाः भयानकाः सर्पाः दीप्तं वमन्तः रामम् अभिवर्तन्ते स्म। श्रीरामः

तदा रणे आपततः तान् पन्नगान् दृष्ट्वा घोरं भयावहं गारुडास्त्रम् अक्षिपत्। ततः रामधनुर्मुक्ताः ते सर्पशत्रवः बाणाः गरुडरूपं धृत्वा रणक्षेत्रे विचरन्ति स्म। श्रीरामस्य ते विशिखाः कामरूपिणः सुपर्णरूपाः बाणाः रावणस्य सर्परूपान् सर्वान् बाणान् अघ्नन्।

प्रतिहते अस्त्रे क्रुद्धः राक्षसाधिपः रावणः तदा घोरभिः शरवृष्टिभिः रामम् अभ्यवर्षत्। सारथिं मातलिमपि शरौघेन अविध्यत्। ततः एकेन बाणेन इन्द्ररथस्य ध्वजं पातयित्वा शरजालेन च तस्य रथस्य अश्वान् अविध्यत्। रावणेन तदा श्रीरामं पीडितं दृष्ट्वा देवगन्धर्वयक्षमहर्षयः अत्यन्तं विषण्णाः अभवन्। वानरेन्द्रः सुग्रीवः, विभीषणः, ऋक्षगणाः च नितान्तं व्यथिताः अभवन्। तत्समये विंशतिभुजः प्रगृहीतशरासनः दशग्रीवः मैनाकपर्वतः इव दृश्यते स्म। राक्षसराजेन रावणेन निरस्यमानः श्रीरामः बाणान् अभिसन्धातुं न अशक्नोत्। संरक्तलोचनः क्रुद्धः सः तदा भुक्नुत् कृत्वा निर्दहन् इव राक्षसान् महाक्रोधम् अगच्छत्। धीमतः क्रुद्धस्य तस्य श्रीरामस्य वदनं दृष्ट्वा सर्वभूतानि व्यत्रसन्, मेदिनी च अकम्पता। सिंहशार्दूलवता शैलेन सह द्रुमाः कम्पन्ते स्म। सुसंक्रुद्धं रामं दृष्ट्वा तस्य च दारुणान् उत्पातान् दृष्ट्वा राक्षसराजस्य रावणस्यापि भयम् अभवत्। नानाप्रहरणैः भीमैः तयोः उभयोः शूरयोः सुमहत् युद्धं तदा देवाः, गन्धर्वाः, महोरगाः, सिद्धाः, खेचराः, ऋषिदानवदैत्याश्च पश्यन्ति स्म। तद् महायुद्धं प्रेक्षमाणाः सुराः असुराः सर्वे विग्रहमागताः।

हिमसंस्कृतवार्ता, प्रदीपः
pradipnath997@gmail.com

भानुभक्ताचार्यः, श्रीरामायणञ्च

प्रत्येकं जनजातिषु एकः एकः महाजनः भवति एव । तासु जनजातिषु गोर्खाजनजातिः अन्यतमा । अस्यां जनजात्यां भानुभक्ताचार्यः सुप्रसिद्धः कश्चन संस्कृतपण्डितः। तेन महाभागेन वाल्मीकीयं रामायणमहाकाव्यं नेपालीभाषायाम् अनुदितमस्ति, यस्य नाम भानुभक्तीयं रामायणमिति आख्यायते। नेपालीभाषायाः आविर्भावः प्रचलनञ्च ततो हि समभवत्। अतः सः आदिकविः, नेपालीभाषायाः जनकश्च कथ्यते। ततः पूर्वं जनसमाजे प्रायः

संस्कृतादिभाषाः हि प्रचलन्ति स्म। सामान्यजनाः यदा भानुभक्तीयं रामायणं गृहे गृहे पठितुम् आरब्धवन्तः तदा हि इयं भाषा सम्यक्तया प्रसृता अभवत्। महोदयेन प्रश्रोतरी, बध्नीशिक्षा, भक्तमाला इत्यादयः अन्येऽपि सारगर्भितग्रन्थाः नेपालीभाषया विरचिताः उपलभ्यन्ते। १३ जुलाई, १८६८ तमे ख्रीष्टाब्दे लब्धजन्मः सः धनञ्जय-धर्मावत्योः सुपुत्रः, भानुवत् हि प्रकाशयुक्तः आसीत्। तेन कस्माच्चन घासविक्रेतुः प्रेरणा प्राप्ता आसीत्। घासकर्तकः पशुघासं विक्रीय यत् अल्पमूल्यकं धनं प्रतिदिनम् उपार्जयति स्म तस्य सञ्चयनं कृत्वा अन्ते जलार्थं ग्रामीणानां हिताय च एकस्य कूपस्य निखननकार्यं सम्पादितवान्। निर्धनस्य घासकर्तकस्य उदारकार्यम् अवलोक्य भानुभक्तः गभीरतया विचारितवान् यत् यद्यपि एषः एतावान् निर्धनः जनः, तथापि तस्मिन् एतादृशः महान् अनुभवः, परन्तु अहं पूर्वतः एव धनिके परिवारेऽस्मि, जीवनेऽहं किमपि कीर्तियुतं, महत्कार्यं कर्तुं न शक्नुयां किमिति। एवं प्रकारेण घासविक्रेतातः सः कार्यप्रेरणां प्राप्तवान् आसीत्। ततः हि सः कालान्तरे स्वकीयया कीर्त्या लोके अमरताम् अगच्छत्। धन्याः एतादृशाः महापुरुषाः! प्रतिवर्षं १३ जुलाई दिनाङ्के तस्य प्रसिद्धकवेः महाभागस्य जन्मदिवसः समस्तगोर्खालीजनैः, अन्यैरपि अतीव श्रद्धापूर्वकं पालयन्तीति, शुभम्।

असमप्रदेशीयः विज्ञानशिक्षकः,
नारदोपाध्यायः

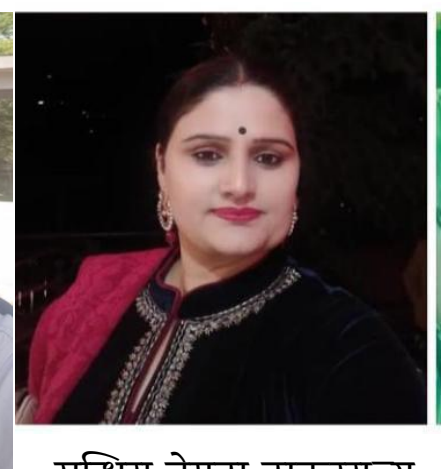
शास्त्री देवराज शर्मा कोषाध्यक्षः, स्वास्थ्यविभागस्य रजनी ठाकुर प्रेस सचिवरूपेण चयनिताः अभवन्। ज्योतिप्रकाशः, कमलदीपः, राजेशकुमारश्च उपाध्यक्षाः, गुलशन वर्धनः, बंटी भाटिया, विद्यासागरः, अनूप राणा च संयुक्त सचिवाः चयनिताः।

कामेश्वर शर्मा, राज्याध्यक्षः

विनोद शर्मा, वरिष्ठ उपाध्यक्षः

सन्धिरा तेगटा ठाकुरराज्य महासचिवः